

Keskkonnaministri määruse
„Keskkonnaministri 17. aprilli 2006. a määruse nr 28
„Kaitsealuste seeneliikide püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri”
muutmise” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 2 alusel kehtestab keskkonnaminister kaitsealuste liikide püsielupaikade nimekirja, piirid ja kaitsekorra.

Nõva looduskaitseala loomise ja kaitse-eeskirja kehtestamise tõttu on vaja muuta keskkonnaministri 17. aprilli 2006. a määrust nr 28 „Kaitsealuste seeneliikide püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” (edaspidi *määrus*) ning liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaik Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas tunnistatakse kehtetuks. Nõva looduskaitseala kaitse-eeskirja kehtestamisega jääb liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaik tervikuna Nõva looduskaitseala Keibu sihtkaitsevööndisse. Määruse muutmisega ei kaasne alade kaitse alt välja arvamist, vaid muutub kaitstava loodusobjekti tüüp ja kaitsekord. Nõva looduskaitseala jääb tervikuna Natura 2000 võrgustikku kuuluvale laiendatavale Nõva-Osmussaare loodusale.

Keskkonnaministri määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti kaitse planeerimise spetsialist Elle Puurmann (tel 472 9430, e-post elle.puurmann@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise juhtivspetsialist Riina Kotter (tel 325 8404, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna juhataja Lüüli Junti (tel 680 7435, e-post lyyli.junti@keskkonnaamet.ee) ja Kristina Parnaul-Ollik (tel 521 5500, e-post kristina.parnaul@mail.ee), keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 26. oktoobri 2017 määrusega nr 152 „Nõva looduskaitseala kaitse-eeskiri”.

2. Eelnõu sisu

Keskkonnaministri 17. aprilli 2006. a määrusega nr 28 „Kaitsealuste seeneliikide püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” on võetud kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 6 punkti 13 kohaselt II kaitsekategooriasse kuuluva seeneliigi liiv-maakeele (*Geoglossum arenarium*) Lepaaugu elupaik (keskkonnaregistri kood KLO3000457, pindala 3,58 ha), mida tuleb kaitsta liigi soodsa seisundi tagamiseks.

Määruse kohane liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaiga maa-ala kuulub alates 10.11.2017. a Vabariigi Valitsuse 26. oktoobri 2017. a määruse nr 152 „Nõva looduskaitseala kaitse-eeskiri” § 1 lõige 1 punkti 7, § 2 ja § 8 lõige 2 punkti 1 alusel Nõva looduskaitseala Keibu sihtkaitsevööndisse.

Keibu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine loodusliku protsessina ja kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

Lisaks liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaiga kaitsele on oluline sellel alal ka kõrge loodusväärtusega loodusdirektiivi elupaigatüübi metsastunud luited (2180) kaitse. Püsielupaiga maa-ala on osa terviklikust loodusväärtuste kompleksist, mistõttu on see ala otstarbekas Nõva looduskaitsealaga liita. Püsielupaiga territoorium on määratud sihtkaitsevööndisse, kus kehtestatakse liiv-maakeele kaitseks ja elupaiga säilimiseks piisav kaitsekord.

Määruse kohane püsielupaiga kaitsekord on sarnane Keibu sihtkaitsevööndi kaitsekorruga. Keibu sihtkaitsevööndis on sõidukiga sõitmine kaitsealal lubatud teedel ning jalgrattaga sõitmine ka radadel. Kaitsealal on lubatud jahipidamine. Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud ainult kohas, mis on kaitseala valitseja poolt selleks ette valmistatud ja tähistatud. Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine üksnes selleks ettevalmistatud kohas, mille kaitseala valitseja on tähistanud. Ettevalmistamata kohas ja rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaürituste kooskõlastamise nõue annab võimaluse suunata rahvaürituste korraldamist nii, et kaitseala kaitseväärtused, sh liiv-maakeele elupaik, ei saaks kahjustada.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud olemasolevate ehitiste, tehnovõrgurajatiste ja teede hooldustööd; tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks, mida vajaduse korral võib püstitada ka ehituskeeluvööndis, ning uute tehnovõrgurajatiste rajamine. Tegevuste kooskõlastamise nõue annab kaitseala valitsejale võimaluse seada kaalutusotsusena tingimusi või jätta kooskõlastamata tegevusi, mis võivad kahjustada kaitsealuse liigi elupaika.

Keibu sihtkaitsevööndi kaitsekord on piisav liiv-maakeele kaitseks ja tema elupaiga säilitamiseks ning puudub vajadus mitme kattuva kaitstava ala olemasoluks. Seetõttu tunnistatakse eelnõukohase määrusega kehtetuks määruse „Kaitsealuste seeneliikide püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” § 2 lõige 10.

3. Menetluse kirjeldus

Liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaiga kaitsekorra kehtetuks tunnistamine on seotud Nõva looduskaitseala loomisega, kuna senine liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaik on arvatud nüüd Nõva looduskaitsealasse, kus kehtib Keibu sihtkaitsevööndi kaitsekord. Keskkonnaamet teavitas Nõva looduskaitseala loomisest senises liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaigas paikneva kinnistu haldajat Riigimetsa Majandamise Keskust (25.02.2011 kiri HLS 15-2/11/8102) Nõva looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avaliku väljapaneku ajal, mis toimus 07.03.–29.04.2011 Keskkonnaameti Haapsalu kontoris ning toleaeagsete Noarootsi, Nõva ja Padise valla vallamajas ning täiendav avalik väljapanek Eesti Posti poolt Keskkonnaametile tagastatud kuue tähitud kirja tõttu kestis Keskkonnaameti Haapsalu kontoris kuni 01.08.2011. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku teabepäeva kohta ilmus 07.03.2011 ja 14.07.2011 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht, 03.03.2011 kohalikus ajalehes Lääne Elu ja 04.03.2011 ajalehes Harju Elu ning 07.03.2011 ja 13.07.2011 Ametlikes Teadaannetes. Omavalitsuste esindajatele toimus 18.02.2011 Nõva vallamajas kaitse-eeskirja tutvustav koosolek. 25.03.2011 toimus Nõva Põhikooli saalis määrust tutvustav avalik teabepäev, kus osales 32 maaomanike, omavalitsuste ja asutuste esindajat.

Uuendatud Nõva looduskaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 26.10.–09.11.2012 Keskkonnaameti Haapsalu kontoris. Lisaks sai samal ajal kaitse-eeskirja määruse eelnõu dokumentidega tutvuda ka toleaeagsete Noarootsi, Nõva ja Padise valla vallamajas ning dokumendid olid allalaaditavad Keskkonnaameti kodulehel www.keskkonnaamet.ee. 19.11.2012 toimus Keskkonnaameti Haapsalu kontoris määruste avalik arutelu, kus osales

seitse maaomanike, omavalitsuse ja Keskkonnaameti esindajat. Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumisajast teatati 24.10.2012 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht, 25.10.2012 kohalikus ajalehes Lääne Elu ja 26.10.2012 ajalehes Harju Elu ning 25.10.2012 Ametlikes Teadaannetes. Looduskaitseala loomise kohta senises liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaigas ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Pärast 2012. a avalikustamist muudeti kavandatava Nõva looduskaitseala piiri ja tsoneeringut kaitstava ala laienduste osas. Muudetud piiri ja tsoneeringuga määruse eelnõu dokumentide avalik väljapanek toimus 24.08.–06.09.2015 Keskkonnaameti Haapsalu kontoris. Lisaks sai samal ajal määruse eelnõu dokumentidega tutvuda ka tollaegsete Noarootsi, Nõva ja Padise valla vallamajas ning dokumendid olid allalaaditavad Keskkonnaameti kodulehel.

17.09.2015 toimus Nõva vallamajas määruse eelnõu avalik arutelu, kus osales kuusteist maaomanike, omavalitsuste, RMK ja Keskkonnaameti esindajat. Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumisajast teatati 19.08.2015 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht, 18.08.2015 kohalikus ajalehes Lääne Elu ja 21.08.2015 ajalehes Harju Elu ning 19.08.2015 Ametlikes Teadaannetes. Lisaks oli teade Nõva looduskaitseala määruse eelnõu dokumentide avaliku väljapaneku kohta Noarootsi, Nõva ja Padise valla kodulehel. Tähtkirjaga teade kaitse-eeskirja eelnõu muutmise ja menetlemise jätkamise kohta koos määruse eelnõu ja seletuskirjaga saadeti neile maaomanikele (kokku 20 eramaaomanikku ja kaasomanikku), kelle maaüksuse osas on muudetud kaitseala piire või tsoneeringut võrreldes 2012. a avalikustatud eelnõuga, ning Noarootsi, Nõva ja Padise Vallavalitsusele; e-kirjaga saadeti teade ja määruse dokumendid RMK-le ja Lääne maavalitsusele. Ettepanekuid ega vastuväiteid looduskaitseala loomise kohta senises liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaigas ei laekunud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud EL õigusaktidega, eelkõige EÜ Nõukogu direktiiviga 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 260 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Nõva-Osmussaare loodusala, mis hõlmab endas nii liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaiga kui ka Nõva maastikukaitseala. Seetõttu tuleb Nõva looduskaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta käivaid erisusi.

Nõva-Osmussaare loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EÜ, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri K(2007) 5402 all. Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 3. detsembri 2014. aasta rakendusotsusega (EL) 2015/73, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade loetelu kaheksas uuendatud versioon (teatavaks

tehtud numbri C(2014) 9092 all), ELT L 18, 23.01.2015, lk 485—695).

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste elukvaliteedi tagamisele.

Määruse kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Nõva looduskaitsealaga liidetud ala (püsielupaik) on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi ja püsielupaikade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Kuna püsielupaiga territoorium kuulub nii praegu kui ka Nõva looduskaitsealaga koosseisus sihtkaitsevööndisse, siis ei kaasne määruse jõustumisega maamaksutulu muutust.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Liiv-maakeele Lepaaugu püsielupaik jääb kogu ulatuses riigimaale. Lähtudes sellest ei muuda määruse jõustumine riigieelarvelisi kohustusi.

Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu kooskõlastati vaikumisi.